

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Veronika ŠTECHEROVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Ozvuky německé fantastické literatury období romantismu ve fantastických prózách Jakuba Arbesa a Julia Zeyera

Název práce v anglickém jazyce: Allusions of fantastic German literature of the romantic period in fantastic of Jakub Arbes and Julius Zeyer

Vedoucí práce: PhDr. Věra Brožová

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Práce slibuje svým názvem příspěvek k poznání česko – německých literárních vztahů, pro výklad české literatury 19. století nesmírně důležitých, ve své konkrétní podobě však stále ještě nedostatečně probádaných. Nicméně hned v úvodu je třeba říci, že to, co práce skutečně sleduje, odpovídá jejímu titulu jen zčásti.

Základní problém vidím v samotné koncepci práce, která je více genologická (tedy literárně teoretická), než literárně historická. Autorka se v úvodní partii velmi podrobně zabývá různými pojetími fantastické literatury, což je vzhledem k deklarovanému tématu práce, mající se zabývat jen jednou, velmi specifickou součástí této literární oblasti, v podstatě nadbytečné; bylo by postačilo stručně charakterizovat subžánr romantické fantastické povídky. Co naopak v práci postrádám, je postižení reálných dobových kontaktů českého prostředí s tímto žánrem. Věc je odbyta konstatováním o přítomnosti děl německých romantiků v Zeyerově knihovně. Zda a co se z jejich tvorby publikovalo v českých časopisech, jak byli domácími vykladači interpretováni – to vše by byla cenná zjištění, jež by autorce vytvořila reálné předpolí vlastní interpretace, jež se bez něho pohybuje v příliš spekulativní a obecné rovině.

Autorka se ovšem touto cestou nevydala, nezabývá tedy než zhodnotit to, co předkládá k posouzení. Interpretaci tvorby vybraných autorů německého romantismu považuji za nejzdařilejší část práce; autorce se myslím podařilo vystihnout specifičnost jejich přístupu k fantastičnu. Otazníky pro mě vyvstávají nad zařazením básníka Novalise, neboť všichni ostatní autoři jsou prozaikové a rovněž vybraný žánr fantastické povídky je svou podstatou epický nikoli lyrický. Z ideového hlediska má Novalis svou mystikou k Zeyerovi nepochybně blízko, ovšem zdá se mi, že tu autorka směšuje metafyziku s fantastikou, čímž znejasňuje kontury jevu zvaného fantastická literatura (pak bychom mohli zrovna tak pokládat za její součást O. Březinu, či metafyzické básníky obecně).

Analýza vybraných českých prozaiků, přiřaditelných k žánru fantastické povídky, je již podstatně konvenčnější a v zásadě opakuje základní učebnicové poznatky. Autorce by bezesporu pomohlo vybědnout z této elementární školské roviny výkladu, kdyby si porovnání těchto autorů s jejich německými předchůdci neponechala až na závěr, nýbrž pohlížela na české prozaiky od počátku prizmatem své znalosti tvorby německých romantiků. Věřím, že z této interpretační pozice by v mnohokrát analyzovaných dílech (což se týká především populárních Arbesových romanet) zahlédla ledacos nového. Při mechanickém postupu, jež autorka zvolila (charakteristika jevu A – charakteristika jevu B – porovnání obou jevů), však závěrečná komparace téměř nic objeveného nepřináší a působí spíše dojmem „povinného“ vyústění práce.

Rozpaky ve mně budí zařazení osobnosti J. J. Kolára. Na jedné straně jde o chvályhodné rozšíření palety sledovaných děl o text z oblasti populární literatury, na druhou stranu se však obávám, že zohledněním jeho románu Pekla zplození dochází k odvádění autorčiny pozornosti od merita věci, jímž má být souvztažnost české literatury s tvorbou německých romantiků. Je nesporné, že Kolárovy prózy mají zejména s povídkami E.T.A. Hoffmanna mnoho společných motivů a slohových postupů; domnívám se však, že je to dáno jejich společným východiskem v „senzační“ četbě přelomu 18. a 19. století (gotický román, frenetická literatura, román-fejeton apod.). Toto východisko však Hoffmann umělecky opracovával a zhodnocoval, zatímco Kolár nikoli – a v tom mezi nimi spatřuji podstatný rozdíl. Řečeno explicitně: jsem přesvědčena, že Kolár by ve svých románech a povídkách uplatňoval senzační motivy i bez Hoffmannova příkladu, díky němu tak však mohl snáze činit v seriózních literárních časopisech typu Mikovcova Lumíru, jež díky němu disponovaly čtenářsky mimorádně atraktivní lekturou, legitimizovanou německými vzory

Závěr: Předkládaná práce je pečlivě zpracovaná, autorka se seznámila s relevantní odbornou literaturou a poctivě se snažila zhostit zadání. V důsledku (alespoň po mém soudu) chybného koncepčního založení práce - nedostatečné zohlednění srovnávacího aspektu + podcenění literárně historické roviny problému ve prospěch genologického teoretizování - je však výsledek této poctivé snahy jaksí matný, málo informačně vydatný. Přesto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou velmi dobře – dobře (podle průběhu obhajoby).

V Praze dne 2. 5. 2011

prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.